

Napsala **Marta Barberis**

Ilustrovala **Marta & Marina Barberis**

Příběhy ohrožených rostlin

KRÁDEŽ V APENINÁCH

O knižní sérii „Příběhy ohrožených rostlin“

Před vámi je dětská knížka stvořená díky společnému úsilí COST Action ConservePlants. Společnost ConservePlants je složená z výzkumníků z celé Evropy i mimo ni a je hlavní organizací pečující o mezinárodní ochranu ohrožených druhů rostlin. Naši vědci jsou nejen skvělými výzkumníky, ale také úžasnými popularizátory vědy, kteří sdílejí své znalosti s lidmi všech věkových kategorií, a to zejména s dětmi. A jedním z nejlepších způsobů, jak zaujmout mladé chytré hlavičky, jsou krásné knížky plné poučných příběhů.

V této edici hrdě představujeme strhující příběhy ohrožených rostlin, které s láskou napsali naši vášniví badatelé. Tyto příběhy nabízejí jedinečný vhled do života pozoruhodných rostlin a poskytují cenné poznatky o jejich důležitosti a výzvách, kterým čelí. Každý příběh má za úkol pobavit, poučit a podporovat lásku k přírodě a její ochraně.

Vydejte se s námi prostřednictvím příběhů na vzrušující cestu poznání a za zázraky přírody. Ponořte se do strhujících vyprávění a živých ilustrací, které přivádějí tyto ohrožené rostliny k životu, a pojďme společně ochránit a zachovat pozoruhodnou biologickou rozmanitost naší planety.

Živa Fišer, koordinátorka společnosti ConservePlants

Překlad Karolína Hrušková

This publication is based upon work from COST Action CA18201 - An integrated approach to conservation of threatened plants for the 21st Century, supported by COST (European Cooperation in Science and Technology).

COST (European Cooperation in Science and Technology) is a funding agency for research and innovation networks. Our Actions help connect research initiatives across Europe and enable scientists to grow their ideas by sharing them with their peers. This boosts their research, career and innovation.

www.cost.eu

Příběhy ohrožených rostlin

KRÁDEŽ V APENINÁCH

Napsala **Marta Barberis**

Ilustrovala **Marta & Marina Barberis**

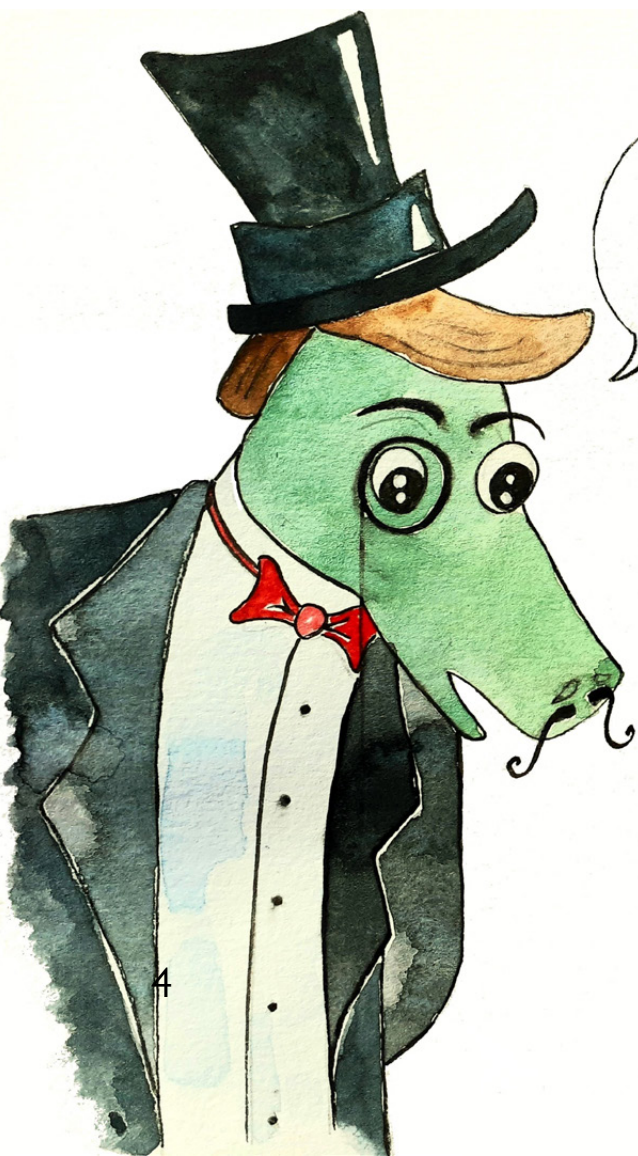
Přeložila **Karolína Hrušková**

Pan Ještěrka nový úkol má,
od úsvitu do soumraku práce ho volá.
Ráno z domova odešel
k novému případu krádeže.
„Sbohem, drahý,“ jeho žena se loučí
a pláčem se jí kalí oči.
„Vrátím se brzy, neplakej prosím.
Pusu na čelo, už odejít musím.“

Hora skalnatá ho vítá,
zde roste Prvosenka milá.
„Vážený pane, já vidím vás ráda,
už noci nespím, mám těžká rána.
Zoufalostí celá se chvěji,
velká příkoří se mi tu dějí.
Pyl, moje lesklá koruna,
byla mi před pár dny zcizena.“
Prvosenka ustaraně vzlyká.
„Ničeho se neboj, moje milá.
Za listy nemusíš
se schovávat,
viděla jsi zloděje
tě okrádat?“

„Slunce svítalo a pár milých broučků
leželo na listech mých v hloučku.“

„Byli zde, když se to stalo?“

„Ano, ale viděli celkem málo.“

„A někdo další byl zde ještě?“

„Sněžní brouci vyhlízející deště.

A také chlapík s ponurým pohledem,
oděn v hedvábí a s dlouhým sosákem.“

„A kam ten muž potom zmizel?“

„Odletěl pryč, je někde na obloze.“

V dálce vlní se hedvábná křídla,
překrásný lišaje let, nočního motýla.
„Vznešený pane, jak vám mohu pomoci?“

„Ach, rady hledáme v náročné věci.

Pylová zrna Prvosenka ztratila
a celá krádež velmi ji ranila.“

„Má pylová zrna! Vidím je!“

Prvosenka křičí a pravda to je,
pylová zrnka spatřila na křídlech lišaje.

Lišaj se otáčí, dělá kontrolu hrubou.

Důkazy spatří,
tvář má teď rudou.

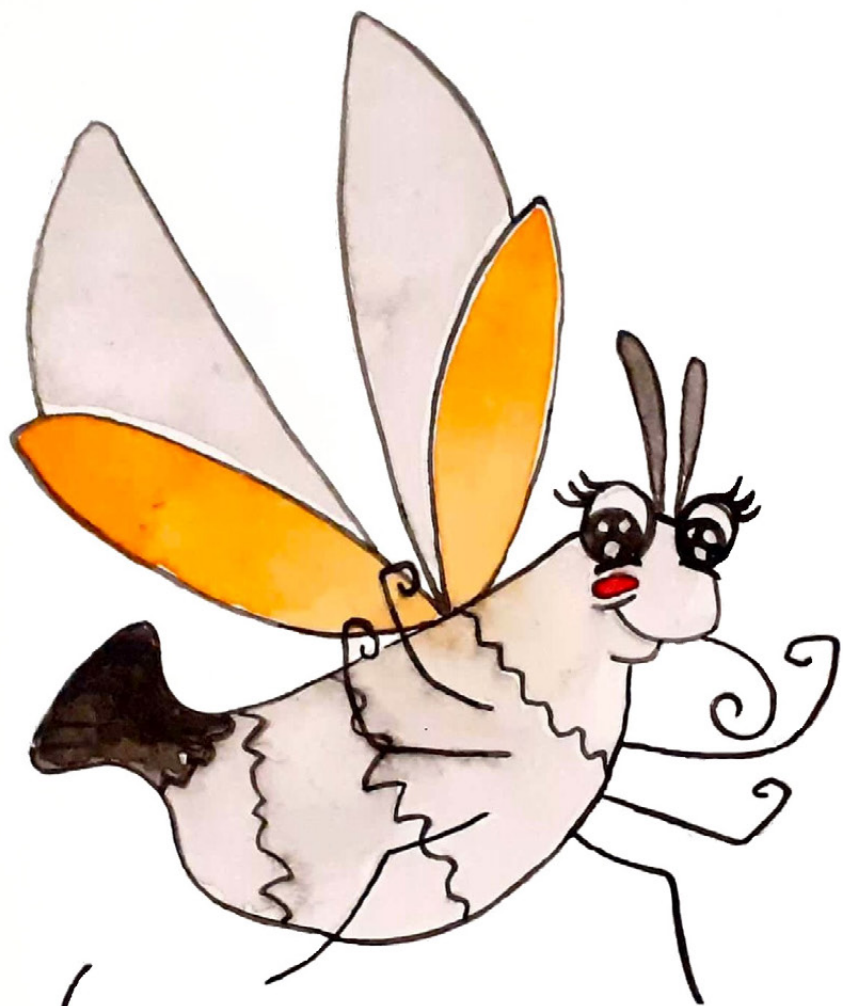

„Vážený pane, vážená paní,
to je jen omyl, jen mylné zdání.
Není to krádež, jen moje pomoc,
kde zrnka nejsou, tam chybí moc.
Díky mně zrnka družka tvá získala.“
Tu se listy a hlava Prvosenky povznesla.
Chápající úsměv Prvosenka neskrývá,
v těle jí však na studu přibývá.
„Tolik povyku a vyšetřování,
omlouvám se za
nevhodné chování.“
Prvosenka se odmlčí a zdá se,
že zármutek bere jí na kráse.

Také lišaj velmi znervózní,
„Prosím, ať někdo mi teď poví
něco k mému uklidnění.“
Prvosenka jako první se osmělí:
„Nestrachujte se, pane lišaji!
Vaše práce je přece úžasná
a nebýt vás, semena by nevznikla.
Přijměte můj projev úcty a díků,
nabízím nektar, vzácný pomocníku.
To všechno předchozí dění
bylo jen nedorozumění.
Na závěr zbývá mi
pouze vysloviti:

10

Fotografie: Giada Giacomini

Fotografie: Marta Galloni

Vědecké pozadí

Primula apennina neboli prvosenka apeninská je druh růžově kvetoucí prvosenky, který je lokálně chráněný, a to v regionech Emilia–Romagna a Toskánsko v Itálii. Roste podél hřebene Apenin ve skalních štěrbinách v nadmořské výšce mezi 1400 a 2000 m nad mořem.

Květy prvosenky nalezneme ve dvou formách. Semena mohou produkovat ovšem pouze tehdy, pokud dojde k přenosu pylu z jedné formy květu na druhou. Pyl je přenášen výhradně pomocí hmyzu, který rostlinu navštěvuje při hledání potravy.

Když se hmyzí opylovači přiblíží ke květům, aby se napili nektaru nebo přímo konzumovali pyl, nedobrovolně se zašpiní pylovými zrnky, která pak přenesou na další květinu, čímž zajistí její opylení a následnou produkci semen. Stejně jako mnoho jiných druhů jsou prvosenky apeninské hermafroditní, což znamená, že na jedné rostlině rostou květy samčí i samičí zároveň.

I když se zdá, že opylovači jsou v této horské oblasti vzácní, botanici zjistili, že oblastí migruje noční motýl patřící mezi lišajovité, a to dlouhozobka svízelová – *Macroglossum stellatarum*. Jedná se o nočního motýla, který ovšem migruje i přes den a zajišťuje tak prvosenkám apeninským dostatečné opylení.

V posledních letech je ovšem na místě ostražitost. Kvůli klimatickým změnám je ovlivněna doba květu prvosenek a migrace tohoto nočního motýla. Změna působí jako potencionální hrozba pro tento druh prvosenek, protože vyvolává nesoulad mezi obdobím migrace nočních motýlů a obdobím květu prvosenek. V oblasti se z tohoto důvodu úspěšně provádějí monitorovací akce, které mají zajistit nejvhodnější způsob ochrany životního cyklu prvosenek.

O autorce/ilustrátorce

Marta a Marina Barberis jsou dvě ze tří sester, které vyrostly v podhůří italských Alp. Obě se zajímaly o uměleckou tvorbu již od svého raného věku a našly svou zálibu v psaní a kreslení. Kromě výroby knihoven z palet je kniha „Krádež v Apeninách“ prvním projektem, na kterém sestry spolupracují. Marta nedávno dokončila doktorát z ekologie opylovačů na Univerzitě v Boloni. Marina se věnuje dobrovolnictví v sociálním sféře. Kromě Sary – výše zmíněné třetí sestry, bez níž by tento jednoduchý životopisný přehled neexistoval –, se jejich rodina skládá ještě z rodičů, kteří se věnovali včelařství.

Zvláštní uznání při tvorbě této knihy patří kočce Camillo, která denně poskytuje hodiny terapie všem členům rodiny, již je její skutečnou hlavou (navzdory tomu, čemu Marta věří). Někdy si Camillo myslí, že není kočka, nýbrž ovoce tomel (též zvané Kaki), a proto tráví celé dopoledne dozráváním na stromě za domem. V této své roli vypadá královsky.

Fotografie: Fulvia Girelli

Tento příběh o ohroženém prvosence apeninské je součástí knižní série, která je konečným výsledkem projektu „Children's book as an strategy for plant conservation“. Projekt vychází z původní myšlenky Sissi Lozada Gobillard, které je Marta velmi vděčná, že jí bylo umožněno se do projektu zapojit. Marta je také velmi vděčná všem ostatním autorům a ilustrátorům dalších příběhů a kolegům z COST Action CA18201, kteří tento projekt podpořili, aby mohl být realizován. Také děkuje svým přátelům Robin Brown a Sarah Harrison za to, že si přečetli první verzi „Krádeže v Apeninách“ a zkontrolovaly anglický jazyk. Marta i Marina jsou také vděčné za vzájemné přátelství a podporu, stejně jako za oporu, kterou mají ve své třetí sestře Sáře.

Příběhy ohrožených rostlin

Krádež v Apeninách

Původní název: Furto sull'Appennino

Napsala Marta Barberis

Ilustrovala Marta Barberis a Marina Barberis

Do češtiny přeložila Karolína Hrušková

Korektura: Ondřej Cupal

Vědečtí redaktoři: Katarina Šoln, Živa Fišer a Sissi Lozada Gobillard

Grafická úprava: Tina Vraneš

Vydalo nakladatelství Založba Univerze na Primorskem

Koper | 2024 | www.hippocampus.si

© 2024 Marta Barberis e Marina Barberis

Zdarma elektronické vydání

<https://www.hippocampus.si/ISBN/978-961-293-352-4.pdf>

<https://www.hippocampus.si/ISBN/978-961-293-353-1/index.html>

<https://doi.org/10.26493/978-961-293-352-4>

Katalogni zapis o publikaciji (CIP) pripravili
v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani

COBISS.SI-ID 198342915

ISBN 978-961-293-352-4 (PDF)

ISBN 978-961-293-353-1 (HTML)

